

SKIVEKOMMUNE

Pædagogisk læreplan

Institution: Troldehusene

Dato: Den 2. april 2024

Forord

Den pædagogiske læreplan er et arbejdsredskab for medarbejdere og ledelse i Skive Kommunes institutioner. Den pædagogiske læreplan beskriver praksis og udvikling af kvalitet i dagtilbuddet og har et fokus på "hvordan" frem for at være en ønsket plan.

Den pædagogiske læreplan fungerer som et aktivt og dynamisk pædagogisk redskab, hvor praksisfortællinger eller observationer er anledning til udvikling af praksis, hvorved der skabes en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Den intenderende pædagogik skal være til stede hele dagen og i alle læringsmiljøer med børnene.

Den pædagogiske læreplan beskriver ligeledes hvordan de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og behov.

Den pædagogiske læreplan skal være *levende* og afspejles i det pædagogiske arbejde. Den skal ikke ende "i skuffen", men skabe sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø (planlagte vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter, leg, spontane aktiviteter og daglige rutiner) *hele dagen* og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den pædagogiske læreplan skal bruges til at tilrettelægge og følge op på den pædagogiske praksis og være et tydeligt pejlemærke. Der kan være flere veje mod pejlemærket og der skal løbende stilles ind, navigeres og justeres.

Den pædagogiske læreplan skal have et fokus på at der arbejdes ud fra en systematisk og løbende *evalueringskultur*. Læreplanen og hverdagspædagogikken skal spille aktivt sammen.

Ved at bruge den pædagogiske læreplan til løbende at reflektere over, evaluere og udvikle den pædagogiske praksis, bliver det faglige blik skærpet for de små læringsøjeblikke i hverdagen.

Den pædagogiske læreplan offentliggøres på institutionens hjemmeside og udskiftes løbende, så det altid er aktuelle praksisudviklinger/PLC'er, der er beskrevet under de enkelte læringsmiljøer.

Arbejdsgruppen - Januar 2024

Præsentation af institutionen

- Pædagogisk profil
- Organisering i institutionen
- Fysiske rammer
- Børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger
- Personalets sammensætning

Pædagogisk profil

Vi arbejder målrettet på at skabe et inkluderende miljø, hvor alle føler sig velkommen og ligeværdige.

Vi har fokus på, at hvert barn føler sig mødt, set, hørt og forstået.

Vi arbejder med børnefællesskaber og lægger vægt på, at alle børn føler sig inkluderet i et fællesskab

Vi engagerer os aktivt i børns lege og aktiviteter, og hjælper derved børnene til at skabe meningsfulde relationer.

Vi samarbejder åbent og ærligt med forældrene omkring deres barns trivsel og udvikling.

Troldehusene er et alment dagpasningstilbud. Jf. Dagtilbudsloven

Troldehusene arbejder ud fra den pædagogiske læreplan, og har fokus på at komme omkring alle udviklingsområder i hverdagen. Alle medarbejdere har fået/er i gang med at få grunduddannelsen i Marte Meo, og det er et af de pædagogiske værktøjer, vi bruger når noget udfordrer os.

Organisering i Troldehusene

Troldehusene består af 2 afdelinger; Troldegården i Højslev og Troldehaven i Nr. Søby med en fysisk afstand på ca. 2 km.

Troldehusene er almene dagtilbud efter dagtilbudsloven. Samlet er der ca. 120 børn i Troldehusene. Troldegården er normeret til 69 børn og Troldehaven er normeret til 60 børn. Vi har i september 2024 opstartet en vuggestue afdeling i Troldehaven til 12 børn.

Troldehusenes ledelse udgør 1 områdeleder og 2 daglige pædagogiske ledere.

Fysiske rammer

Troldehaven er fysisk placeret i Nr. Søby ved siden af Nr. Søby skole og tæt på Søby Højslev Arena, friluftsbad og Højslev idrætsforenings fodboldklub. I skoven som ligger lige op ad skolen har Troldehaven en "Skovhytte" som er en dejlig base for især de ældste børns udeliv.

Troldehaven er ombygget af flere omgange, og huset rummer 3 stuer Mælkebøtten, Solsikken og Skovtroldene. I september 2024 har vi opstartet en vuggestue gruppe Tusindfryd. Udeområdet rummer 2 veletablerede legepladser, hvor den mindste legeplads tilhører vuggestuen.

Troldegården er fysisk placeret i Højslev ved siden af Højslev skole og tæt på Højslev Ældrecenter. Troldegården er bygget i 1980, og rummer 3 stuer Mariehønen, Humlebien og Græshoppen. Der er en stor legeplads som er blevet renoveret gennem de sidste år.

Troldegården har ved siden af børnehaven fået "tandlægehuset" som fremover vil danne base for masser af udeliv og sjove oplevelser for de kommende skolebørn.

Børnegruppens sammensætning

Langt de fleste børn kommer fra nærområdet hvor der både findes nybyggeri, ældre boliger, lejeboliger og der kommer også børn fra oplandet Dommerby, Ørum, Vinkel, Højslev Kirkeby, Ørslevkloster og Lundø.

Begge huse er indrettet med stuer, hvor børnene er gruppeopdelte fra 2,11 – 6 år, da vi finder, at der er store sociale og relationelle udviklingsmuligheder i denne model. Børnene bliver aldersopdelt ved de aktiviteter, hvor det giver mening at være i gruppe med jævnaldrende. De ældste børn bliver samlet i en periode før skolestart for at styrke det sociale og skabe relationer på tværs af stuerne. Her benyttes Troldehavens Skovhytte i Nr. Søby skov.

Personalesammensætningen

14 fastansatte pædagoger (heraf 3 i ledelsen)

2 fastansatte PAU'ere

3 fastansatte pædagogmedhjælpere

2 løse tilkaldevikarer

1 pædagogstuderende

2 PAU elever

1 dagtilbudssekretær

1 servicemedhjælper/pedel

Det fælles pædagogisk grundlag

Barnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg læring, børnefællesskaber

(s. 13-21 i publikationen " Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvilken forståelse har vi af de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag?
- Hvordan kommer de til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Overordnet set ser vi det fælles pædagogiske grundlag som vores fælles forståelse af det gode børneliv. Det er det der danner grundlaget for vores fælles lokale visioner, vores værdigrundlag og forståelsen af kerneopgaven. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte:

Barnesyn:

- At børn har ret til at være medskabere af egen læring og udvikling
- At børn oplever et børneliv, hvor der er plads til legen
- Det gode børneliv forstås som et liv, hvor der er plads, tid og ro til at være et barn, og hvor et nært og tillidsskabende pædagogisk personale giver barnet nærvær, omsorg og tryghed så det har mulighed for kunne lære og udvikle sig.
- Vi skal inddrage børnene i hverdagens gøremål og beslutninger. Vi skal organisere rammerne og læringsmiljøet, så børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.
- Vi vil gerne have personligt robuste, livsduelige og kreative børn, der bliver så dygtige som de kan, og er rustede til at møde fremtidens udfordringer.
- Vi ønsker, at se børn der oplever medborgerskab/medbestemmelse og bruger det
- Der skal være plads til alle – vi har øje for differencerede børnefællesskaber.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Der arbejdes på, at børnene mødes med nærvær, anerkendelse og positive forventninger gennem hele dagen lige fra det første godmorgen til de går hjem.
- Vi arbejder ud fra, at børnene gør det godt, hvis de kan, og arbejder derfor med individuelle tiltag i løbet af dagen. Det kan være rum til pauser og deltagelse på andre præmisser i fællesskabet.
- Vi ønsker, at børnene oplever medbestemmelse gennem kommunikation, at personalet følger børnenes initiativer og spor.
- Vi arbejder ud fra barnets nærmeste udviklingszone, hvor aktiviteter og lege planlægges på forskellige niveauer, så alle børn kan deltage.

Dannelse og børneperspektiv:

- At børn udvikler evnerne til selv- og medbestemmelse og solidaritet
- At børn får mulighed for at udtrykke sine egne meninger, holdninger og behov.
- At børn har gode forudsætninger for udvikling
- At børn udvikler sociale og medmenneskelig indlevelse og omsorgstænkning. At børn udviser respekt for mangfoldighed og udvikler et perspektiv hvor der er plads til alle.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Børnene guides i at tage hensyn til andre, udvise empati, vente på tur med øje for at alle bliver set, mødt, hørt og forstået.
- Vi vil som voksne være det gode forbillede – den gode rollemodel
- Vi tilbyder en børnehavedag med rutiner og struktur, som fremmer forudsigelighed og tryghed.
- Vi inddrager børnene i arbejdet med læringsmiljøer og andre aktiviteter, hvor processen er vigtigere end produktet.

Leg:

- At støtte og udvikle børns spontane og selvorganiserede lege gennem indretning af legemiljøer, legetøj organisering og atmosfære. Der arbejdes med legemiljøer både ude og inde, hvor tydelige legemiljøer skal fremme legen.
- At børns lege udvikles gennem pædagogiske legeaktiviteter med udgangspunkt i, at børn og voksne sammen reflektere over, hvordan legen kan udformes og organiseres.
- At børn i udsatte positioner også oplever gode legerelationer, og fremme et inkluderende miljø med hjælp fra personalet
- At personalet deltager i børnenes lege og dermed er med til at udvikle og fremme legen.
- At legen prioriteres i hverdagen.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- At vi ser personale som leger, og som på den måde skaber muligheder i børnefællesskabet for alle børn
- Vi har fokus på udendørs legemiljøer her i foråret, og der vil blive sat tid og midler af til dette udviklingspunkt.

Læring:

- At børn oplever et trygt, inkluderende og udfordrende miljø, hvor de lærer og udvikler sig gennem børneinitierende og voksenplanlagte aktiviteter. Det kunne være i rutinesituationer som ex. spisesituation.
- At der er fokus på børnenes kommunikation, udveksling og sociale interaktion, da dette er grundlaget for læring.
- At børn kan opleve nyt og bidrage til det nye. Derved lærer de, at de kan bidrage til en ex. en leg. De kan finde kreative og innovative løsninger på udfordringerne. De indgår i et fællesskab med andre børn og voksne.
- At børn får mulighed for at få alsidige oplevelser og erfaringer fra natur, nærmiljø, kultur og samfund. Der skal være fokus på at fremme både nonkognitive og kognitive kompetencer.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Vi er en del af minimer projektet i Skive Kommune og her arbejdes med det kreative og innovative frem for selve produktet. Der er konkret lavet værksteder og metoden er kommet ind på stuerne, så alle kan være med.
- Vi arbejder på at børnene får succes oplevelser, så det udvikler børnenes selvværd og mod på udfordringer.
- Vi tager ud af huset og får fælles oplevelser
- Vi kører fælles temaer, som udfordrer både personalet og børnene. Det har været arkitektur, mennesket osv.
- Vi arbejder på at skabe et miljø, hvor personalet sammen med børnene udvikler læringsmiljøerne.

Børnefællesskaber:

- At der skabes rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur.
- At der er plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og være aktiv deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner.mv.
- At der er sammenhæng mellem børnenes perspektiver, mulighederne og begrænsningerne i det sociale rum og de pædagogiske målsætninger.
- At børn oplever sig værdifulde - både i sig selv men også i fællesskabet

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Vi arbejder i både små og store grupper i løbet af dagen
- Vi spiser i små grupper for at få mulighed for tæt dialog og inddragelse af alle børn

- Vi laver tiltag i forhold til børn som har svært ved at være i børnefællesskabet, så de oplever succes på deres udviklingsniveau. Det kan være i kortere tid, mindre gruppe eller i et andet miljø end det vi normalt tilbyder.
- Vi arbejder på at alle børn bliver set på med positive øjne både af forældre, børn og personale, og arbejder gennem blandt andet Marte Meo med pædagogens rolle i samspillet.

Det fælles pædagogiske grundlag

Pædagogisk læringsmiljø

(s. 22-23 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.
- Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Det gode pædagogiske læringsmiljø kendetegnes ved et samspil mellem de fysiske rammer, æstetik, personalets kompetencer og børnegruppens størrelse og sammensætning.

Vi arbejder på at optimere vores læringsmiljøer både ude og inde, og tilpasse dem til målgruppen.

Vi har fokus på betydningen af bl.a. farvevalg, lys, tæpper, møbler og hvordan vi indretter vores læringsmiljøer. Der skal være en balance mellem muligheden for fysisk udfoldelse og steder med ro til fordybelse. Forskellige aktivitetstilbud spredes ud i hele huset.

Vi er bevidste om den voksnes deltagelse, placering og rolle i legen. Der tages udgangspunkt i det enkelte barn og i de differentierede børnefællesskaber. Vi lægger vægt på arbejdet med hverdagsrutinerne. Vi arbejder med selvhjulpethed i garderoben, ved måltiderne og generelt gennem hele dagen, tid til den enkelte og gode rammer.

Vi er opmærksomme på gruppestørrelser, forskellighed, alder, køn og relationer, når vi skaber pædagogiske læringsmiljøer. Vi har små rum hvor man kan trække sig tilbage og store rum til motorisk udfoldelse, og vi arbejder med at gøre rummenes muligheder tydelige for børnene både inde og ude, og gøre dem fleksible alt efter behov.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Vi har haft tema omkring "Mennesket" og her blev indrettet børne lægeklinikker, som gav anledning til megen leg og aktivitet, og plads til udforskning og brug af erfaringer i forhold til temaet.
- I forbindelse med tema omkring læseleg er der indrettet læse/hyggekrog med ting som opfordrer til et lavt fysisk aktivitetsniveau
- På legepladsen har vi læringstavler, som opfordrer til samtaler omkring dyr og undersøgelse af insekter. Børnene har vist stor interesse og får ny viden gennem dialog med pædagogerne
- Vi forsøger at ændre læringsrummene jævnlige og udvikle på dem alt efter hvor meget de bliver brugt, og hvilke interesser børnene i grupperne har.
- Vi inddrager børnene ved at lave børneinterviews, og følge op på det børnene fortæller, eller ved at observere børnene og følge deres spor, så de får indflydelse og vi ser tingene fra deres perspektiv.
- Pædagogerne har forskellige kompetencer som bruges når der skal laves temaer, en er god til yoga og en anden til teater, udeliv osv.
- Personalet vil blive fagligt opkvalificeret hen over det næste år blandt andet omkring leg, læringsrum og relationer.

Det fælles pædagogiske grundlag

Forældresamarbejde

(s. 24-25 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi ønsker et åbent og ærligt samarbejde mellem forældre og pædagoger, og har stor respekt for at forældrene kender deres barn bedst, og for at barnet har forskellig ageren i forskellige arenaer. Forældresamarbejdet skal bidrage til, at barnet får en god og tryk opvækst. Vi samarbejder med forældrene om at give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det er vigtigt, at både barn og forældre får en god tryk opstart. Det første besøg er vigtigt, og her er afsat tid til rundvisning og en snak omkring barnet. Først og fremmest er den daglige dialog vigtig og derudover holder vi en opstartssamtale indenfor det første halve år, hvor vi snakker om barnets trivsel, udvikling og eventuelle udfordringer. Vi tilbyder igen samtale et halvt år før skolestart, men har altid et åbent tilbud om samtaler efter behov, det benyttes ofte til råd og vejledning omkring opdragelse, søvn, mad og alt der kan bekymre en som forældre.

Vi arbejder ud fra, at alle forældre gør det så godt de kan, vi er alle forskellige og har forskellige ressourcer, og derfor arbejder vi også differentieret her lige, som vi gør med børnene.

Meget af vores kommunikation foregår over AULA, hvor vi skriver beskeder, orienterer om vores aktiviteter og planer, lægger billeder ind, og forældre giver beskeder tilbage til os. Det fungerer men det er naturligvis den daglige dialog omkring børnene der er vigtigst, og vi lægger vægt på, at vi mødes ansigt til ansigt i hverdagen, og når der opstår udfordringer.

Vi ønsker et respektfuldt samarbejde mellem forældre og pædagoger, så vi sammen finder de bedste løsninger for børnene, også når det er svært.

Vi afholder forældremøder med valg til bestyrelsen i efteråret, og der afholdes bestyrelsesmøder hen over året. Her tager vi aktuelle emner op omkring børnenes hverdag. Vi har blandt andet haft emnet inklusion oppe på møderne og talt om hvor vigtig

forældrenes rolle er i forhold til forståelse og inkludering af udsatte børn i børnegruppen. Det at sige Godmorgen til alle, snakke lidt med de børn man møder og være med til at alle bliver inviteret med hjem til legeaftaler, så ingen udelukkes fra fællesskabet, er meget vigtigt og her kan man som forældre også være det gode forbillede.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Vi inddrager forældre i praktiske og sociale aktiviteter, sommerfester, forældrekafe og småprojekter på legepladsen
- Vi forsøger også at involvere forældrene ved at lave udstillinger, om de ting vi arbejder med, så det kan opfordre til samtaler mellem barn og forældre.
- Vi afholder mange forældresamtaler efter behov, det er vigtigt, at vi er ansigt til ansigt når noget bliver svært, derfor prioriterer vi dette højt.
- Vi tager gerne imod tilbud fra forældre, som har lyst til at inddrage en børnegruppe i deres job eller fritidsinteresse, og vi vil gerne både have besøg i børnehaven eller komme ud.
- Vi har besøgt forældrearbejdspladser i forbindelse med emnet "Mennesket", og konkret haft oplevelser som at have sin madpakke i røntgen og røre ved en fosterhinde. Helt unikke oplevelser som kun kom i stand på grund af forældrenes indsats.
- Vi samarbejder omkring børn med sproglige udfordringer, hvor børnene kan komme i sproggruppe, og her kan forældrene låne bøger og andet materiale med hjem for at understøtte det der arbejdes med i børnehaven.
- Vi har opdateret vores hjemmeside som giver vigtig information, om hvad vi står for

Det fælles pædagogiske grundlag

Børn i udsatte positioner

(s. 26 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Børn i udsatte positioner skal opleve sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Det handler om at møde barnet med passende udfordringer og positive forventninger i børnefællesskabet og i de pædagogiske læringsmiljøer.

Begrebet børn i udsatte positioner spænder bredt, og kan handle om motoriske, kognitive, sproglige eller sociale udfordringer. Det handler for os om de børn som kan have brug for tæt guidning af en voksen, og befinder sig lidt i periferien af børnefællesskaberne. Vi arbejder med at skabe pædagogiske læringsmiljøer, som understøtter børn i udsatte positioner, og det sker blandt andet ved at være nysgerrige på børnenes interesser og bruge den viden til at inddrage dem i børnefællesskabet. Vi behandler børnene forskelligt, fordi vi ser på deres behov og nærmeste udviklingszone.

Vi tager udgangspunkt i den nuværende børnegruppe, og det de har brug for lige nu, derfor ændres spisegrupper efter behov, legemiljøer skiftes ud og aktiviteter vælges efter behovet lige nu. Det enkelte barn tilgodeses ved, at vi tager udgangspunkt i det enkelte barns udviklingstrin og arbejder på at styrke og udvikle barnet herfra. Det kan være godt for et barn at lege med yngre børn i en periode og her lære at lege og indgå i sociale relationer. Det er vigtigt at alle børn føler sig som en del af børnefællesskabet. Det kan også variere meget, hvor længe et barn kan være i en aktivitet, og her kan vi justere i varighed eller justerer aktiviteten så den passer til det, barnet kan rumme den dag, så barnet får oplevelsen af succes.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Børn tilbydes pauser for at få ro på nervesystemet, det sker på forskelligvis alt efter børnenes behov, det kan være alenetid, tid med en voksen eller med et andet barn.
- Vi arbejder også på at give børnene værktøjer til konfliktløsning, både ved at være tæt på og være forbillede og gennem dialog med de involverede børn, så de børn der er indblandet bliver hørt og gives mulighed for at komme med deres oplevelse. Ligeledes er det vigtigt for nogen børn, at pædagogen italesætter det barnet gør og føler, så barnet hjælpes til at kunne registrere og regulere sig selv i forhold til andre.
- Pædagogen går med i legen for at synliggøre, at et enkelt barn laver noget, de andre kan være med til
- Forældrene bliver inddraget ved, at vi opfordrer til skiftende legeaftaler, og til at de er de gode forbillede
- Der arbejdes med sprog i små grupper med en voksen i rolige omgivelser, når der er brug for en ekstra indsats
- Der arbejdes med læringsrum udendørs, så der her også opnås bedre muligheder for de børn som er udfordrede i uderummet, så der både er plads til de mere fysiske lege men også mulighed for at lege fordybet.
- Vi bruger vores arbejdsværktøjer TOPI, TRAS, TVÆRS, MARTE MEO, børneinterviews, PLCér og sprogvurderinger til at understøtte vores indsats i forhold til det enkelte barn.

Det fælles pædagogiske grundlag

Sammenhænge

(s. 27 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi arbejder på at alle typer overgange skal være så trygge som muligt. Personalet og forældrene arbejder sammen om at skabe en oplevelse af sammenhæng, tryghed og trivsel hos barnet.

Det handler for os om at skabe et godt fundament. Barnet skal udvikle sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed, mod på at forsøge og fejle, evnen til at bidrage i fællesskaber og lyst til at lære og handle.

Vi arbejder målbevidst på at gøre børnene så klar som muligt til skolestart, og gør i overleveringen opmærksom på, hvor børnene har stærke sider og hvor de kan have udfordringer, det sker naturligvis i samarbejde med forældrene, som også er med inde over i forhold til de ting, der skal arbejdes med frem mod skolestart.

Perioden frem mod skolen byder på anderledes oplevelser og ture for at fremme børnefællesskabet i gruppen, og give gruppen fælles oplevelser i andre omgivelser, så børnenes roller i gruppen bliver udfordrede.

Vi vægter også det fysiske kendskab til skolen højt, tryghed i at komme på besøg, kunne sætte ansigt på børnehaveklasselæreren og vide hvor man går på toilet, til motorik og i SFO.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Vi bruger tid til de praktiske ting i hverdagen, så børnene bliver så selvhjulpne og selvstændige som muligt. Det sker blandt andet i garderoben.
- Vi arbejder med at børnene skal mærke sig selv, og blive anerkendt som den de er. Alle børn skal føle sig som en del af fællesskabet, og opleve at blive accepteret på trods af forskelligheder.
- Vi arbejder med at børnene i fællesskaberne skal øve sig i at lytte til hvad andre siger og vente på tur og i at kunne modtage fælles beskeder.
- Vi arbejder med højtlesning, historiefortælling og forskellige opgaver som øver børnene ud i at kunne lytte, sidde stille og være fokuserede i kortere tidsintervaller.
- Vi laver fælles planlagte vokseninitierede aktiviteter med større krav til koordinering og koncentration. Man får lov til at snitte med dolk, bruge limpistoler, lege regellege og komme i skolens gymnastiksal eller hallen.
- Vi har fokus på bøger, tal, former, bogstaver og matematisk opmærksomhed som et naturligt element i hverdagens aktiviteter.
- Vi arbejder med Minimaker tanken omkring det innovative og kreative med fokus på ikke at gå i stå når noget ikke lykkedes første gang men komme videre og finde andre løsninger sammen og hver for sig. Dette skulle gerne gøre at børnene bliver robuste og får mod på ukendte og svære opgaver. At de oplever succes og får tilbudt anderledes og udfordrende aktiviteter.
- Vi samler børnene i den ældste gruppe i Troldehaven fra den 1. august før skolestart med aktiviteter i Skovhytten, og i Troldegården samles de ældste børn til fælles måltider og motorik igennem hele det sidste år, og i foråret samles de som gruppe hele tiden. hvor vi laver målrettede aktiviteter for denne gruppe
- Vi afholder samtaler med de kommende skolebørn i november måned, og her har Troldehaven børneklasselærerne med til alle samtaler, mens Troldegården har en lærer fra skolen med, hvis vi finder at der er behov for det.
- Der afholdes fyraftens møder med forældrene på forskellig vis i forbindelse med overgangen til skolen. Alle afdelinger deltager i arrangementer i forbindelse med motionsugen i uge 41 sammen med den skole man tilhører.

Øvrige krav

Inddragelse af lokalsamfundet

(s. 29 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan)

- Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

I Troldehusene vil vi gerne inddrage lokalsamfundet, når vi skaber pædagogiske læringsmiljøer for børnene.

Vi ser det som en vigtig del, at børnene har kendskab til deres lokalområde og er en aktiv del af det, derfor har vi kigget ind i hvad vi og de kan byde ind med i vores samarbejde.

Hver afdeling har forskellige måder at gøre det på og forskellige muligheder i nærområdet.

Troldehaven udnytter den nærliggende skov og har her egen hytte, der er masser af muligheder for at arbejde med emnet "Natur, udeliv og science". Troldehaven er ligeledes tæt på Søby Højslev Arena, svømmebadet og Højslev idrætsforenings faciliteter, og de bruges jævnligt. Placeringen helt tæt på Nr. Søby skole gør samarbejdet her nemt, og der drages stor gavn af hinandens ressourcer.

Troldegården har et samarbejde med det lokale ældrecenter, hvor der er besøg, som giver stor glæde og forståelse for livsfaser begge veje. Vi kommer og slår katten af tøndden, synger julesange og giver liv i huset. Der arbejdes på at de ældre som kan også meget gerne må komme i Troldegården. Højslev skole er nærmeste nabo og også her giver det mulighed for at bruge faciliteter på skolen bl.a. gymnastiksal, hal og SFO-lokaler.

Fælles for begge afdelinger gælder, at alle har et samarbejde med den lokale handelsstandsforening og borgerforening, hvor vi laver heks til Sankthansbålet, skærer græskar til pynt til halloween, når de har Halloween aften og laver pynt til årets fastelavnsfest i Søby Højslev Arena. Vi deltager også alle i gudstjenester til jul i de lokale kirker. Vi samarbejder med den lokale dagpleje og har forskellige fælles besøg og aktiviteter. Vi har deltaget i musikforløb med Skive Musikskole.

Alle husene deltager i den årlige affaldsindsamling og har samarbejde med skole, dagpleje, ældrecentre, det lokale NOMI 4S og hvem der ellers vil være med til at bakke op om det gode initiativ. Børnene går op i det, og vi ser det nytter noget, og at børnene tager det med hjem, familien bliver taget med på tur med pose til affald i hånden.

Øvrige krav

Vurdering af det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (i et børneperspektiv, hvor børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

(s. 30 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan integrerer vi det fysiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi finder det vigtigt, at vores huse er i god stand, og at vores fysiske miljø både ude og inde fremstår indbydende og appellerer til leg, samvær og aktivitet. Der skal være noget rart for øjet, når vi har fælles temaer, skal det fremgå af udsmykningen, og vi bestræber os på at lave tydelige læringsrum. Vi ændrer og tilpasser ofte det fysiske og æstetiske børnemiljø i forhold til hvilken børnegruppe eller hvilket barn vi arbejder med. Det psykiske børnemiljø understøttes af den daglige samværsform, og personalets anerkendende tilgang til børn og forældre.

Løbende evaluering er vigtig, for at se på hvad der fungerer eller ikke fungerer, og læringsmiljøerne kan have mange formål – skabende, aktiverende, samlende eller fordybende. Det kan være med indretning med belysning, afskærmning, dæmpning af lyd, let tilgængelige materialer og masser af inspiration på væggene rundt i husene. Vi vil også gerne bruge børnenes stemme gennem børneinterviews og snakke omkring det der interesserer dem, og hvor de godt kan lide at lege og lave andre aktiviteter. Det er vigtigt med voksne, der går forrest og skaber gode og udfordrende rammer og strukturer i hverdagen

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Der indrettes små kroge, hvor børnene kan lege/lave aktiviteter i mindre grupper
- Vi har træværksted, fantasiværksted, dinoland, puderum, bibliotek, dukkekroge, minimaker værksted
- Materialer er tilgængelige i børnehøjde
- Vi visualiserer rummene i børnehøjde, så det giver tydelig inspiration og retning for hvad rummet kan bruges til
- Vi vurderer mængderne af legetøj, og regulerer alt efter behov, men har fokus på at der skal være noget at gøre med, så der er tallerkner, kopper og bestik nok i f.eks. dukkekrogene.

- Der tages individuelle hensyn – nogen har brug for pauser i løbet af dagen og her indrettes hyggelige zoner som appellerer til afkobling
- Der vurderes på, hvad børnene har brug for lige nu – en vild musikfest på legepladsen eller mere stille aktiviteter
- Det er vigtigt, at de voksne selv går med i legen, og er der til at støtte op.

Pædagogisk læringsmiljø generelt

Børns brede læring

(s. 32 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan ses den brede læring indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer (nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

I Troldehusene tages udgangspunkt i de børn, børnegrupper og personale som vi har lige nu. Vi tilrettelægger læringsmiljøet ud fra børnenes alder, forudsætninger og sammensætningen i grupperne. Vi arbejder med faste strukturer for at give tryghed og stabilitet, men er også meget bevidste om, at de skal justeres og evalueres i forhold til de vilkår der er i institutionen. Vi ser på gruppen og det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse, så vi får justeret, reflekteret og evalueret på vores pædagogiske praksis.

Vi arbejder med at gøre børn robuste, selvstændige og give dem følelsen af at være værdifulde i børnefællesskaberne.

Vi har fokus på bevægelse og at få dette implementeret i hverdagen, både i form af indretning ude og inde, og i forhold til voksen initierede aktiviteter med børnene.

Sådan kommer det til udtryk hos os og sådan ses det i vores hverdag

- Vi arbejder med selvhjulpenhed med understøttende tilstedeværende voksne, hvor børn i garderoben oplever, at de kan selv eller øver sig i hverdagen. Det er en del af læring hele dagen, hvor daglige rutiner prioriteres.
- Vi har med projektet minimaker gang i en undersøgende og eksperimenterende tilgang til det at være i forskellige aktiviteter. Der sættes fokus på processen frem for produktet, så barnet får oplevelsen af at kunne det selv eller ikke mindst i fællesskab.
- Vi arbejder med vores struktur i hverdagen og forsøger at optimere den, så pædagogerne kender deres roller og børnene derved oplever tryghed og stabilitet, så de har overskud til udvikling og læring.

Børneinitierede aktiviteter

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Vi har ofte oplevet at børnene laver boder rundt om på legepladsen for at sælge is. Derfor lavede vi en isbil. Der er lavet en legekasse som kan findes frem til den. Der er mange rekvisitter til det der skal bruges i en isbod. Der er lavet et legemanuskript som hænger på isbilen.

Beskriv en konkret situation

S og P leger i isboden. S laver is som P skal sælge. P siger vi skal bruge penge. Vi fortæller dem at de kan bruge blade, eller selv lave nogle af papir. De finder selv en dåse de kan gemme pengene i. De siger til de andre børn at de skal stå i kø og alle bliver spurgt om hvilke kugler de vil have i og hvilket krymmel der skal på. Der er blevet farvet fint sand med frugtfarve, som bruges til drys.

At følge børnenes spor i den aktivitet vi vælger at fokusere på.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og mål](#))
Vi bliver derfor opmærksomme på...

Alsidig personlig udvikling
Kommunikation og sprog
Social udvikling

PLAN

TEMA

- *Hvilket tema ønsker vi at undersøge?*

SCREENING

- *Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet*

LÆRINGSFOKUS

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **børnene** blive dygtige til?*
(læringsmål)

PROFESSIONEL LÆRING

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **vi** blive dygtige til i forhold til læringsmål*

FORANDRING

- *hvad ønsker **vi** at se hos **børnene**?*

Tema

At følge børnenes spor i den aktivitet vi vælger at fokusere på.

Screening

- Vi oplever de ofte leger at de sælger is
- De laver boder mange steder på legepladsen
- De bruger sand og vand
- De inviterer voksne og kammerater som skal stå i kø for at købe
- De bruger rekvisitter til penge

Læringsfokus

Hvad vælger vi at fokusere på? Hvad skal vi blive dygtige til (læringsmål)

- De skal have et legemiljø
- At styrkes deres relationer
- At de har nogle rekvisitter
- Vi skal med i legen for at vise vejen

Vi skal blive dygtige til

- At komme med i legen på børnenes præmisser

- At udvide deres leg

- At sikre at de forskellige funktioner der kan være i en isbil bliver udnyttet.
Eks. en

chauffør, en der ringer med klokken, issælger og kunder

Professionel læring

Hvad vælger vi at fokusere på? Hvad skal vi blive dygtige til (læringsmål)

- De skal have et legemiljø

- At styrkes deres relationer

- At de har nogle rekvisitter

- Vi skal med i legen for at vise vejen

Vi skal blive dygtige til

- At komme med i legen på børnenes præmisser

- At udvide deres leg

- At sikre at de forskellige funktioner der kan være i en isbil bliver udnyttet.
Eks. en

chauffør, en der ringer med klokken, issælger og kunder

Forandring

- At de har en god og udviklende legestation

- At det er noget de har lyst til at lege med

- At de selv finder på og udvikler legen

- At de inviterer andre med og leger på tværs af alder og funktioner i bilen

-

HANDLING

HANDLING

- *Hvad vil **vi** prøve at gøre?*

PROCES

- *Hvem / hvad vælger **vi** at fokusere på, når vi gør det?*

PROCESFOKUSERING

- *Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs?
Hvordan fastholder **vi** det vi ser (data)*

Handling

- At de har en god og udviklende legestation
- At det er noget de har lyst til at lege med
- At de selv finder på og udvikler legen
- At de inviterer andre med og leger på tværs af alder og funktioner i bilen

Proces

- På det enkelte barn, det at fokusere på de forskellige roller de kan have
- At det er deres spor vi skal følge

Procesfokusering

- Holde øje med om der er flow i legen/isbilen
- Vi skal passe på rekvisitterne
- At der er plads til at alle har mulighed for at komme derind

Vi fastholder det ved:

- Alle skal tage ansvar for det.

<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	<p>Respons</p> <p>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs? (data) Hvad viser disse data os?</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leger godt og længe med det - God kommunikation børnene imellem - Voksne har nemt ved at gå i legen - Børnene har udbygget legen med penge og der kan købes kaffe og te <p>Hvad viser disse data os:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At når vi skaber rammerne med de forskellige legemiljøer og har set hvad det er børnene leger, har de stor lyst og interesse for det. <p>Refleksion</p> <p>Hvad fik de lært af de vi gjorde? Hvad fik vi lært af det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan det er at sælge is - At køen kan være lang - At passe på tingene så de altid kan lave is
--	---

REFLEKSION

FORANKRING OG LÆRING

- *Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad **bør vi** så gøre?*

Vi lærte:

- At det børnene leger har vi bygget videre på og derfor ser vi en større interesse

Vi ved nu - Når vi griber det der optager børnene og gør tingene (isbil) flot og farvestrålende indbydes der til nogle gode lege.

Leg

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

I Troldehaven har vi to børnegrupper i alderen 3-4 år fordelt på hver deres stue - samt en ældstegruppe, der primært hører til i skovhytten og i fællesrummet. Tidligere har institutionen været funktionsopdelt, hvilket tydeliggjorde hvad hvert rum kunne bruges til. Sidenhen er vi gået tilbage til den mere traditionelle stueopdeling, hvor der findes lidt af hvert at lege med på hver stue. Vi har steder i institutionen, der er inddelt efter tema - f.eks. et køkken/dukkekrogsområde, pudrum og et bamsehospital. Vi arbejder på yderligere at få tematiseret vores inde- og ude legemiljøer, så de inspirerer børnene til mere leg. Dette er en proces som kun lige er påbegyndt. Vi oplever, at børnene ofte bliver afbrudt i deres lege - f.eks. når vi skal i gang med at spise madpakker, lave aktiviteter eller skal ud på legepladsen.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og](#) mål)

Vi bliver derfor opmærksomme på...

Alsidig personlig udvikling
Social udvikling

PLAN

TEMA

- *Hvilket tema ønsker vi at undersøge?*

SCREENING

- *Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet*

LÆRINGSFOKUS

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **børnene** blive dygtige til? (læringsmål)*

PROFESSIONEL LÆRING

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **vi** blive dygtige til i forhold til læringsmål*

FORANDRING

- *hvad ønsker **vi** at se hos **børnene**?*

Tema – hvad ønsker vi at undersøge

- Børnenes mulighed for at deltage i børneinitierede lege (dvs. lege der er igangsat af børn uden voksenindblanding).
- Børnehavens rammer og legemiljøer (inde og ude).

Screening

- Vi har to stuer og en skovtroldegruppe.
- Vi har forskellige legemiljøer rundt omkring i huset (bl.a. et bamsehospital, puderum, dukkekrog/legekøkken).
- Børnene kan have svært ved at en leg skal stoppe (f.eks. ved madpakketid).
- Børnene bliver ofte afbrudt i deres lege (f.eks. når vi skal spise madpakker eller lave aktiviteter)
- Der er børn, der har svært ved selv at finde på, hvad de skal lave.
- Der er børn, der har svært ved at blive i en leg.
- Der er børn, der har svært ved at forstå spillereglerne i leg.
- Der er børn, der skal hjælpes til at forstå, hvad de forskellige legemiljøer kan bruges til.
- Leg har betydning for børns læring, udvikling og dannelse.
- Leg er afgørende for, at børn har en god dag og et godt børneliv.
- Børn udvikler lege i samspil med børnehavens ting og i de relationer, som de har til hinanden.
- De voksne kan være med i børneinitierede lege ved at understøtte den på børnenes præmisser.
- Det meste af vores legetøj, kreative materialer m.m. er i børnehøjde.

Læringsfokus

- At børnene tager større initiativ til selv at lege uden voksenindblanding.
- At børnene får en større forståelse for, hvad de forskellige legemiljøer kan.
- At børnene får udviklet deres sociale relationer igennem leg.

Professionel læring

- At beskytte børnenes lege (skal alt ryddes op hver gang? Kan noget gemmes til senere/næste dag?)

- At imødekomme børnenes initiativer i leg (f.eks. finde tæpper frem på legepladsen)
- At gøre leg mere ligeværdig med børnehavens rutiner (skal en leg stoppe, fordi der skal vaskes hænder eller kan den fortsætte?)

Forandring

- At børnene finder større glæde i at lege både ude og inde.
- At børnene bliver mere motiverede og inspirerede til at lege.
- At børnene ser en større værdi i børnehavens ting og passer bedre på dem.
- Børnefællesskaber på tværs af stuerne.

At børnene finder ro i legen og kan fordybe sig i længere tid.

HANDLING

HANDLING

- *Hvad vil **vi** prøve at gøre?*

PROCES

- *Hvem / hvad vælger **vi** at fokusere på, når vi gør det?*

PROCESFOKUSERING

- *Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs?
Hvordan fastholder **vi** det vi ser (data)*

Handling

Hvad vil **vi** prøve at gøre?

- Indrette tematiserede legemiljøer både ude og inde.
- Lave en arbejdsdag i samarbejde med forældrene, hvor vi udvikler på legepladsens legemiljøer.
- Få et større indblik i, hvad vores børnegruppe interesserer sig for (f.eks. igennem børneinterviews).
- Følge børnenes interesser og initiativer.
- Hjælpe børnene med at forstå, hvad de forskellige legemiljøer kan bruges til.
- Understøtte børnenes lege og deltage i børneinitierede lege på deres principper.
- Være bevidste om at gøre børnene mere medbestemmende.
- Være mere bevidste om ikke at lukke ned for børns leg pga. regler, men hjælpe med at justere legen, så den kan fortsætte på en anden måde i stedet.
- Opfordre forældrene endnu mere til at lave flere legeaftaler (gerne på tværs af stuerne).
- Formidle til forældrene vigtigheden af at se alle – både børn og voksne.

Proces

Hvad/hvem vælger **vi** at fokusere på, når vi gør det?

- Hele børnegruppen.

Procesfokusering

Hvad/hvem skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder **vi** det vi ser (data)

- Vi vil holde øje med børnenes deltagelsesmuligheder i lege både ude og inde, hvad de leger med, og om der er nogen, der aldrig kommer i gang med leg.
- Vi vil løbende evaluere igennem observationer og snakke om det på bl.a. stuemøder/personalemøder.

<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	<p>Respons</p> <p>Det var en stor succes at involvere forældregruppen i at lave de udendørs legemiljøer. Det gjorde legepladsen mere attraktiv og spændende. Vi øver fortsat i at børnene skal være gode ved tingene og lade ting blive ved legestationerne.</p> <p>Refleksion</p> <p>Børnene var vilde med de nye legemiljøer, og fik øje på nye muligheder for leg. Børn i periferien blev spottet og hjulpet ind i legene. Vi er blevet meget bevidste om egen rolle i forhold til legen, og vigtigheden af tydelige og inspirerende legemiljøer.</p>
<p style="text-align: center;">REFLEKSION</p> <p>FORANKRING OG LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i> 	<p>Vi skal fremover være gode til at udvikle på og vedligeholde vores legemiljøer. Vi skal se på børnenes interesser og høre hvad de gerne vil lege med, og delagtiggøre dem i processen omkring børnemiljøerne. Gode legemiljøer er dem som bliver brugt af børnene. Vi skal fremover vægte at være en del af legen og vise hvordan tingene kan bruges. Vi skal altid have øje for om alle børn er med i fællesskabet og har gode deltagelsesmuligheder, det er de voksnes ansvar.</p>

Spontane aktiviteter

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Vi var ved at rydde op på værkstedet og fandt en masse papkasser, paprør, skotøjsæsker og æggebakker. Derved kom tanken at vi på græshoppen ville tømme "dukkekrogen" og lave hittepåsomhed ud af pap.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og mål](#))
Vi bliver derfor opmærksomme på...

Kultur, æstetik og fællesskab
Natur, udeliv og science

PLAN

TEMA

- *Hvilket tema ønsker vi at undersøge?*

SCREENING

- *Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet*

LÆRINGSFOKUS

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **børnene** blive dygtige til? (læringsmål)*

PROFESSIONEL LÆRING

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **vi** blive dygtige til i forhold til læringsmål*

FORANDRING

- *hvad ønsker **vi** at se hos **børnene**?*

Tema

Spontan aktivitet → hittepåsomhed

Screening

Vi skal være undersøgende på børns spontane kreativitet/ Aktivitet.

Læringsfokus

Vi vil også være undersøgende på hvordan børnene agerer i et rum, uden regler og tydelige rammer. Vi er nysgerrige på om der vil komme flow i sådan et børnemiljø.

1. Vi ønsker at se børnene kan bruge deres fantasi uden de voksnes indblanding.
2. Vi ønsker at se børnene skaber noget nyt ud af genbrug samt at børnene øver sig i at få en ide og udfører det. Altså fra tanke til handling.

Professionel læring

- Vi vælger at fokusere på processen frem for produktet. Samt at vi skal blive dygtigere til at være nysgerrig sammen med børnene og følge børnenes spor
- Vi skal blive bevidste om vores position.

Forandring

Hvad er det **vi** ønsker at se hos dem?

- Vi ønsker at se at børnene tør gå i gang
- Kreativtænkende
- Vi ønsker at se nogen børn der er i flow altså fordybede og nysgerrige børn.

HANDLING

HANDLING

- *Hvad vil **vi** prøve at gøre?*

PROCES

- *Hvem / hvad vælger **vi** at fokusere på, når vi gør det?*

PROCESFOKUSERING

- *Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs?
Hvordan fastholder **vi** det vi ser (data)*

Handling

Hvad vil vi gøre

Vi vil sørge for at der er nok materiale til børnene, vi vil guide dem og vi skal dele dem op i små grupper.

Vi vil prøve at skabe et frit rum.

Proces

Hvad/hvem vælger **vi** at fokusere på, når vi gør det?

- Vi har udvalgt en børnegruppe med både store og små, så det giver en god harmoni, det store hjælper de små.
- Vi vælger samtidig også at fokusere på at følge børnenes spor

Procesfokusering

Hvad/hvem skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder **vi** det vi ser (data)

- Vi vil holde øje med at der kommer flow undervejs og om det er noget der interesserer børnene.
- Vi sørge for at skaffe nye materialer ind imellem, så vi på den måde håber at børnene forbliver nysgerrige og derved fastholder det vi ser.

<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	<p>Respons</p> <p>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs? (data) Hvad viser disse data os?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forældre har kommenteret på det, og undervejs i processen hjulpet os med at skaffe nyt materiale til rummet. - Barn – barn imellem. Vi ser at børnene spejler sig i hinanden. - Vi har opsamlet at nogen børn er udfordret i et rum uden tydelige rammer og regler. <p>Refleksion</p> <p>I starten var mange børn fordybet, og ivrige efter at komme ind i rummet. Hvad fik de lært af de vi gjorde? Hvad fik vi lært af det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Børnene lærte at man kan skabe noget ud af genbrug. - Håndterer værktøj og hvad malertape kan bruges til. - Børnene har lært at samarbejde mellem hinanden. - Vi har lært at børn kan mere end vi troede. De har en ide og får skabt den fx var der et barn som lavede et udstødningsrør.
<p style="text-align: center;">REFLEKSION</p> <p>FORANKRING OG LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i> 	<p>Forankring og læring</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi vil planlægge flere uger hvor børnene bliver udfordret i ukendte rammer, hvor der ikke er en tydelig voksen eller nødvendigvis en tydelig struktur. Og derved være med til at modne dem fremadrettet, til ukendte situationer.

Daglige rutiner

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Vi oplever, at børn får brug for pauser for at kunne have overskud til en hel dag i daginstitution. Vi oplever, børn som kommer i konflikter eller trækker sig fra det sociale.

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og mål](#))
Vi bliver derfor opmærksomme på...

Social udvikling
Alsidig personlig udvikling

PLAN

TEMA

- *Hvilket tema ønsker vi at undersøge?*

SCREENING

- *Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet*

LÆRINGSFOKUS

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **børnene** blive dygtige til? (læringsmål)*

PROFESSIONEL LÆRING

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **vi** blive dygtige til i forhold til læringsmål*

FORANDRING

- *hvad ønsker **vi** at se hos **børnene**?*

Tema

· Vi oplever at nogle børn trænger til en pause i løbet af dagen. · Vi vil gerne undersøge, hvilken betydning en pause har på barnet. · Hvilke muligheder har vi for at afvikle en pause? · Vi vil gerne være nysgerrige på, om vi kan være med til at ekskludere eller stigmatisere et barn pga. pausen. · Skal man bruge ordet "pause"? · På hvilken baggrund får barnet en pause? (Konflikt/fast tidspunkt) · Hjælper det barnet med en pause? · På hvilket perspektiv får barnet en pause? Er det forældrenes ønske eller er det personalets vurdering? · Hvordan tilbyder vi pausen? · Har alle børn brug for en pause i løbet af dagen? Tilgodeser vi dem alle?

Screening

· Der er nogle børn, som får en naturlig pause i løbet af dagen (middagssøvn).
· Vi bruger ofte iPad eller bog til at afvikle pausen.
· Barnet får ofte pausen alene.
· Vi har forældre, der ønsker at deres barn får en pause i løbet af dagen.
· Når vi afvikler en pause tænker vi på, hvad der er bedst for barnet.

Læringsfokus

· Vi ønsker, at der opstår færre konflikter for barnet.
· Vi ønsker, at barnet trives bedre i dagligdagen.
· Vi ønsker, at barnet har mere overskud til at indgå i fællesskaber/at skabe relationer/at selvregulere/at lære.
· Vi ønsker, at barnet får mindre uro i kroppen/ro i hovedet.

Professionel læring

· Vi vil være nysgerrige på, hvordan vi afvikler pausen bedst muligt for det enkelte barn –med udgangspunkt i artiklen "Pause eller skammekrog?" · Vi skal være mere bevidste om at afvikle pausen for et barn på en måde, hvor vi ikke er med til at stigmatisere eller ekskludere barnet. · Hvilke muligheder/metoder gør vi brug af, når vi tilbyder barnet en pause? (F.eks. iPad, musik, lydbøger eller fællesskab). · Vi skal huske at bruge pausen for barnets skyld, og ikke bruge pausen som redskab til konfliktløsning. · Vi skal være obs på ikke at fastholde barnet i en negativ rolle. · Vi skal reflektere og følge op på, hvordan pausen virker for barnet. · Vi ønsker at skærme barnet fra den naturlige larm/støj, der er i institutionen.

Forandring

	<ul style="list-style-type: none"> · Vi vil gerne se, at barnet har færre konflikter. · Vi ønsker at se, at barnet har større overskud til at være en del af fællesskabet/får skabt relationer. · Vi ønsker at se bedre trivsel hos barnet. · Vi ønsker at se, at barnet bliver bedre til at regulere sig selv følelsesmæssigt
<p style="text-align: center;">HANDLING</p> <p>HANDLING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> <p>PROCES</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> <p>PROCESFOKUSERING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i> 	<p>Handling</p> <ul style="list-style-type: none"> · At afprøve nye metoder ift. pausen (f.eks. mindfulness musik). · Give barnet muligheden for at være i fællesskabet ved at holde " pausen" sammen med andet barn. · Vi vil fokusere på at bruge en sans ad gangen. · Vi vil evaluere pausen hver uge til stuemøderne. <p>Proces</p> <p>Hvad/hvem vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</p> <ul style="list-style-type: none"> · De børn der i forvejen får en pause. · Hele børnegruppen (med fokus på det enkelte barn). <p>Procesfokusering</p> <p>Hvad/hvem skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</p> <ul style="list-style-type: none"> · Vi skal lave observationer af barnet. · Vi skal holde øje med negative / positive forandringer af barnets adfærd. · Vi skal evaluere pausen for det enkelte barn hver uge til stuemøderne. · Hvordan er trivslen/fællesskabet i gruppen.

<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	<p>Respons</p> <p>Børnene drager nytte af pauserne, men der skal følges op når pausen er slut. Det kan være svært at komme ind i lege som har været i gang et stykke tid. Her er det den voksnes ansvar at hjælpe barnet ind i legen.</p> <p>Barnet får en følelse af at en pause er noget rart og en luksus ting som man specielt får lov til.</p> <p>Barnet får ro på uden at sove, og det giver ny energi i forhold til resten af dagens aktiviteter og leg. Det giver færre konflikter f.eks på legepladsen.</p>
<p style="text-align: center;">REFLEKSION</p> <p>FORANKRING OG LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i> 	<p>Vi skal fortsat arbejde med at skabe rum og mulighed for planlagte og spontane pauser i hverdagen.</p> <p>Vi vil arbejde med indholdet i pauserne, så der også bliver mulighed for små grupper som kan få noget særligt sammen</p> <p>Vi skal være meget opmærksomme på at få hjulpet børnene tilbage i leg efter pausen</p>

	<h2>Voksen initierede aktiviteter</h2>
<p style="text-align: center;">FØR-FASE</p> <p>Praksisfortælling fra læringsmiljøet Observation fx fra KIDS</p>	<p>I børnehaven bliver vi opmærksomme på at flere børn har brug for voksen i forhold til at igangsætte lege/aktiviteter og fordybe sig i disse. Flere børn kommer nemt til at sive fra sted til sted og mangler fordybelse. Ligeledes oplever vi, at flere børn giver udtryk for, at de gerne vil ind/ikke vil ud, når vi er /skal på legepladsen</p>
<p>Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? (se indholdsbeskrivelse og mål) Vi bliver derfor opmærksomme på...</p>	<p>Social udvikling</p>

PLAN

TEMA

- *Hvilket tema ønsker vi at undersøge?*

SCREENING

- *Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet*

LÆRINGSFOKUS

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **børnene** blive dygtige til? (læringsmål)*

PROFESSIONEL LÆRING

- *hvad vælger **vi** at fokusere på?*
- *hvad skal **vi** blive dygtige til i forhold til læringsmål*

FORANDRING

- *hvad ønsker **vi** at se hos **børnene**?*

Tema

- Voksen initierede aktiviteter og sætte fokus på ramme, tilgang og udvikling af disse.
- Hvordan sætter vi i gang så børnene går i gang?

Screening

- Vi har faste pædagogiske aktiviteter
- Samling, temaer med udgangspunkt i de forskellige læreplanstemaer, fællessang, rutineopgaver med børnene, maddage, kreative aktiviteter, læsegrupper
- Hvordan er vi alsidige i aktiviteter?
- Hvordan er vi nysgerrige på, hvad børnene er optagede af og tager vi udgangspunkt i det?
- Hvordan har vi fokus at tage udgangspunkt i aktiviteter som børnene selv kan lege videre ud fra(læringsrum 3)
- Hvordan er balancen mellem voksen initierede aktiviteter og børneinitierede?
- Hvordan strukturerer vi voksenaktiviteter?
- Hvordan er vores egen tilgang?

Læringsfokus

- At kunne bringe de færdigheder og kompetencer i spil som børnene får gennem de forskellige aktiviteter som de præsenteres for.

Professionel læring

- At skabe mere struktur omkring voksen initierede aktiviteter(ude og inde)
- Følge børnenes spor
- Blive skarp på at være fleksibel og nuanceret i vores tilbud

Forandring

- At børnene trives, udvikles og lærer gennem voksen initierede aktiviteter og at børnene tager det med og bruger det på egen hånd og i samspil med de andre børn.

<p style="text-align: center;">HANDLING</p> <p>HANDLING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> <p>PROCES</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> <p>PROCESFOKUSERING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i> 	<p>Handling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ansvarsperson på de forskellige aktiviteter - Holde fast i strukturen på aktiviteterne - Ide tavle for børn - Fast dag hvor der præsenteres lege - Optimerer materialer og præsenterer børnene for disse - Gå med i børnenes lege
<p style="text-align: center;">RESPONS</p> <p>RESPONS</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> <p>REFLEKSION</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i> 	<p>Respons/reflektion</p> <p>Fordeling af voksne på flere stationer og udvikling af nye legemiljøer i huset har givet flere tilbud om aktiviteter, som den voksne kan sætte i gang og inspirerer til. Vi oplever, at børnene profiterer af dette – der er mere tid og ro til fordybelse.</p> <p>Med udgangspunkt i børnenes ideer og forslag jf. idetavlen planlægges aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vandkamp - Indkøb af legetøj - Menu til middag
<p style="text-align: center;">REFLEKSION</p> <p>FORANKRING OG LÆRING</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i> 	<p>Forankring og læring</p> <p>Vi har erfaret, at de lege som børnene præsenteres for af voksne inspirerer og danner grundlag for en videreudvikling af disse bla. "Tornerose", "Alle mine kyllinger"</p> <p>Vi skal fortsat have fokus på at udvikle rammen for disse ude som inde.</p> <p>Vi skal arbejde med en fleksibilitet i forhold til at inddrage både inde- og uderummet over hele dagen.</p> <p>For at tilgodese forskellige børns behov skal der være mulighed for tilbud/aktivitet på forskellig vis, og der skal også arbejdes med at skabe "både og", så der ikke nødvendigvis er det samme tilbud til alle.</p>

Etablering af evalueringskultur

Inddragelse af forældrebestyrelsen

(s. 52 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan arbejdes der løbende med den pædagogiske læreplan? I hvilke sammenhænge og hvor ofte?
- Hvordan inddrages forældrebestyrelsen i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan?
- Hvordan evalueres arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?
- På hvilken måde vil den løbende pædagogiske dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse blive opsamlet og indgå i evalueringen?

Vi har forsøgt at inddrage forældrebestyrelsen der hvor det har givet mening.

Vi har haft et møde hvor temaet var "opstart i børnehaven" – hvad har jeg som forældre brug for for at opleve en god tryk opstart og hverdag i Troldehusene. Det gav anledning til udvikling af nyt materiale og opmærksomhed på vigtigheden af tryk i forældrerelationen.

Forældrebestyrelsen var i april måned med til at lave evalueringen af den pædagogiske læreplan, og her gjorde vi også opmærksom på, at vi har haft travlt med de strukturforandringer, vi har haft i Troldehusene grundet politiske beslutninger. Nu er vi et andet sted og vil fremover delagtiggøre forældrebestyrelsen i vores arbejde med den pædagogiske læreplan. Vi forsøger hele tiden at skabe de bedste rammer for trivsel og udvikling for alle.